



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXLVII. ad annum CCCCI.

Parisiis, 1644

Vita, Epistolae, Et Decreta Damasi Papae I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15256

VITA,
EPISTOLÆ, ET DECRETA
DAMASI PAPÆ I.

Ex libro pontificali.

ANNO
CHRISTI
367.

DAMASVS natione Hispanus, ex patre Antonio, ^b fedit annos decem & octo, menses tres, dies vndecim. Et ^c cum eo ordinatur sub contentione Vrsicinus. Et facto Concilio sacerdotum, constituerunt Damasum, quia fortior & plurima multitudo erat. Et sic constitutus est Damasus, & ^d Vrsicinū eiecerunt ab vrbe, ^e & constituerunt eum Neapoli episcopum. Et mansit Damasus in vrbe Roma præful in sede apostolica. ^f fuit autem temporibus Iuliani. Hic fecit eodem tempore basilicas duas, vnā iuxta theatrum sancti Laurentii, & aliam via Ardeatina, vbi requiescit intra Catacumbas, vbi iacuerunt corpora sanctorum apostolorum Petri & Pauli. In quo loco dedicauit ^g platoniam ipsam, vbi iacuerunt corpora sancta, & versibus exornauit. Hic multa corpora sanctorum martyrum requisit, & inuenit: quorum etiam ^h conchylia atque sepulcra versibus declarauit & adornauit. Hic constitutum fecit de ecclesia. Hic ⁱ inuidiose accusatus ac incriminatus de adulterio, facta Synodo, purgatus est a 44. episcopis, qui etiam damnauerunt Concordium & Callistum diacones accusatores eius, & proiecerunt de ecclesia. Hic constituit titulum in vrbe Roma basilicam, quam ipse construxerat, vbi & donauit patenam argenteam pensantem libras 20. Amam argenteam, pensantem lib. 15. scyphum argenteum anaglyphum, pensantem libras 10. calices ministeriales argenteos 5. pensantes singulos libras 3. coronas argenteas 5. pensantes singulas libras 8. canthara cerostrota area 16. Domos in circuitu basilicæ, præstantes solidos 155. Possessionem Papyrianam in territorio Ferentino, cum adiacentibus attiguis, præstantem solidos 120. & tremissem. Possessionem Antonianam in territorio Casino, præstantem solidos

103. Balneum iuxta titulum, præstans solidos 27. Hic constituit, vt psalmi die noctuque canerentur per omnes ecclesias, qui hoc præcepit presbyteris, episcopis, ac monasteriis. Hic fecit ordinationes in vrbe Roma 5. per mensem Decembrem, presbyteros 31. diacones 11. episcopos per diuersa loca num. 62. Qui etiam sepultus est via Ardeatina, in basilica sua, tertio Idus Decembris, iuxta matrem suam & germanam. Et cessauit episcopatus dies 31.

NOTÆ.

Damasus
qualis &
quo tēpore
pontificatū
accepit.

^a *Damasus.*] Quinta Septembris die, anno Christi nati 367. qui est Valentiniani & Valentis imperatoris 4. post interregnum sex dierum, Damasus natione Hispanus, teste Ambrosio, iudicio Dei subrogatus fuit, quo tempore Viuentius præfectum vrbs agebat, Lucino nimirum & Iouino consulibus. Fuerat quidem Felicitis presbyter; sed a Liberio non solum in gradum suum receptus, verum etiam vicarii munere decoratus. A schismaticis de adulterio aliisve criminibus diffamatus, auctoritate sancti Hieronymi virgo appellatur, publico sanctorum patrum Concilio probatur, imperatorum scriptis vindicatur, omniumque antiquorum voce & testimonio laudatur, pontifex toti orbi catholico communicatione coniunctus, vitæ moribus insignis, miraculis illustratus, ac denique vniuersæ ecclesiæ catholicæ consensu a tempore obitus in hanc vsque diem anniuersaria memoria celebratus. Marcellino bis schismatico, in iis, in quibus in Damasum & in omnes orthodoxos contumeliosus fuit, nulla fides est adhibenda. Ammianus Vrsicino addictus, occasione orti schismatis inuidiose carpit luxum & regium cultum Romanorum pontificum; nihilque aliud calumniando præstitit, quam vt cognoscant posteris, summo atque regali Christi sacerdotio iam tum regiam quoque magnificentiam & maiestatem fuisse coniunctam. Vnde Prætextatus vir consularis, teste Hieronymo, solebat ludens beato Damaso dicere: *Facite me Romana vrbs episcopum, & ero protinus Christianus.*

Tempus
pontificatus
Damas.

^b *Sedit annos 18. menses 3. dies 11.*] Annis 17. duobus mensibus, & 26. diebus sedit, ex initio & fine pontificatus euidenter cognoscere licet. Decima quinta Septembris ann. 367. pontificiam sedem accepisse, supra probauimus. Vndecimo die Octob. anno Domini 384. vita defunctum esse, partim auctoritate martyrologii & Hieronymi, partim ex rescripto Symmachi præfecti probatur. In martyrologio obitus illius prædicto die annotatur. Hieronymus epistola 99. ait se, postquam cum Paulino Antiocheno, & Epiphanio Romam venisset (quod contigerat sub consulatu Antonii & Syagrii, anno nimirum Christi 382.) pene triennium Romæ mansisse cum Damaso, neque inde recessisse, nisi ipso defuncto. Quare cum eiusdem Hieronymi testimonio in apol. aduersus Rufinum constet, se mense Augusto, anno 385. vrbe egressum esse: Damasum anno Domini

mini 384. defunctum fuisse oportuit. Viuentem adhuc & superstitem fuisse illo tempore, quo Symmachus præfecturam agebat, eiusdem ad testimonium Damasi facta prouocatio ostendit. Odio schismaticorum falso delatus erat, quod episcoporum alios carceribus mancipasset, alios sedibus exturbatos alio relegasset. Vt hanc calumniam abstergeret, *Respondeant*, inquit, *litteris Damasi*, quibus assertores eiusdem religionis negauit ullam contumeliam pertulisse. *Credatur eius legis antistiti*, &c. Cum itaque Symmachus anno 384. vrbs præfectum egerit, eo tempore Damasum adhuc superstitem fuisse oportuit. Vide Baron. ann. 384. num. 11. 12.

^c *Cum coordinatur sub contentione Vrsicinus.*] Dissensio anno Christi 357. ex substitutione Felicis exorta, a Liberio ordinationes Felicis approbante pene sopita, noui pontificis electione recruduit; dum alii ex parte Felicis, alii ex parte Liberii pontificem ordinare conarentur. Quare cum a maiore parte Damasus presbyter Felicis, & Liberii post Ariminense Concilium vicarius, electus fuisset: pars aduersa id indigne ferens, aliquanto tempore post Vrsicinum pseudopontificem creat, atque basilicam Sicini occupat. *Quo ex facto*, inquit Rufinus lib. 2. cap. 10. *tanta seditio, imo uero tanta bella coorta sunt, alterutrum defendentibus populis, ut replerentur humano sanguine orationum loca.* Ammianus scriptor ethnicus, Vrsicini fautor ac patronus, in concertatione, ait, *superauerat Damasus, parte, que ei fauebat, instante, constatque in basilica Sicini, ubi ritus Christiani est Conuenticulum, uno die centum triginta septem reperta cadauera peremptorum.* Quod Romani pontificis luxum reprehendens subdit: *Neque ego abnuo, ostentationem rerum considerans urbanarum, huius rei cupidos, ad impetrandum quod appetunt, omni contentione laterum iurgari debere: cum id adepti, futuri sint ita securi, ut direntur oblationibus matronarum, procedantque vehiculis insidentes, circumspecti, vestiti, epulas curantes profusas, adeo ut eorum conuiuia regales superent mensas.* Hæc inquam ipse suæ superstitionis sacrificiis vilescensibus cōdolens, aucto Christianæ religionis pontificali splendori inuidens, calumniose quidem scripsit, sed nihil aliud præstitit, quam ut posterii cognoscant, summo atque regali Christi sacerdotio ipsis etiam ecclesiæ primordiis regiam maiestatem ac magnificentiam coniunctam fuisse.

Schisma ecclesie Romanæ.

^d *Vrsicinum eiecerunt ab vrbe.*] Anno Christi 368. auctoritate Prætextati vrbs præfecti, Vrsicinus vrbe eiectus fuerat. Cuius expulsionem Valentinianus imperator, propterea quod Romæ degens Romanam ecclesiam turbaret, non tantum ratam habuit, verum etiam dato ad Prætextatum rescripto mandauit, ut ad euitandas turbas eiusdem socii & fautores schismatici expellerentur, eamque quæ adhuc retinebant, ecclesiam catholicis restituerent. Sed cum iidem anno sequente, Olybrio præfecturam agente, quantumuis manu militari compressi, eaque basilica, quam post illos Damasus occupabat, spoliati fuissent, nequaquam acquiescerent; sed obduratis animis abhorrentes penitus communicare cum legitimo vrbs anti-

Vrsicini eiectio ex vrbe.

stite, nouum illud consilium, a mente admodum obdurata suggestum pararent, vt Conuentus, quos prohibentibus præfectis intra urbem agere non liceret, in suburbiis, in cryptis arenariis, alijsve priuatorum locis congregarent, atque ita infano conatu cathedram contra cathedram erigerent, Vrsicinum pontificem venerarentur, eaque quæ in suburbiis gerebantur, ab iisdem schismaticis intra moenia insolenter prædicarentur, atque ita fomites rixarum ministrarentur; nouo vicissim imperator rescripto ad Olybrium dato, iussit eos ad euitandam rixarum materiam vltra vigesimum ab vrbe lapidem extrudi: Vrsicinus in Gallias relegatus, relaxatur sub conditione non redeundi in urbem vel suburbia Romæ. Trecenti septuaginta post obitum Valentiniani senioris iterum tumultuantes, cum schismaticis auctore iterum in Gallias deportati fuerunt.

Vrsicini re-
legatio.

Error libri
pontifica-
lis.

Libet pon-
tificialis no-
ta censoria
perfringit-
tur.

Valentis o-
bitus qua-
lis.

Valentini-
ni & Gra-
tiani ob to-
lerantiam
hæreticorū
pœna.

Platoniam
quid.

Martyrum
Concilia
quæ.

^e *Constituerunt eum Neapoli episcopum.*] Ex edicto Gratiani contra Vrsicinum lato (quod ex bibliotheca Vaticana recitat Baron. anno 381. num. 2.) apparet ipsum quindecim aut plurimum annorum exilio multatum, in Galliis egisse. Vnde quod hic asserit auctor libri pontificalis, cum post schisma Neapolis in Campania episcopum creatum esse, fide caret; maxime cum neque Marcellinus schismatico plus nimio fauens, in libello ad Theodosium scripto, eius rei vel verbo vnico meminerit. Baron. anno 381. num. 7.

^f *Fuit autem temporibus Iuliani.*] Enormiter errat pontificalis libri auctor. Nam anno quarto Valentiniani senioris & Valentis pontificatum adeptus, tenuit eum vsque ad nonum annum Valentiniani iunioris, & sextum Theodosii senioris. Vnde constat eum sub quinque imperatoribus hisce, Valentiniano seniore, Valente, Gratiano, Valentiniano iunioris, & Theodosio seniore pontificatum administrasse. Valens Arianæ hæreseos propugnator, cum episcopos catholicos sedibus suis exturbasset, & in exilium relegasset; cumque religiosos e claustris suis ad arma & militiam euocasset, sagitta percussus, flamma & incendio absumptus fuit. Valentinianus ob nimiam hæreticorum tolerantiam, quod pro suo quisque arbitrio, quas vellet hæreses sectari, & idola colere permitteretur, a Deo punitus, vomitu sanguinis extinctus est. Gratianus parentis in recipiendis hæreticis facilitatem imitatus, postquam hosti ludibrio fuisset, misere occisus fuit. Theodosius vero religionis cultor & impietatis hostis, imperium feliciter ingressus, felicissime egressus finit.

^g *Platoniam ipsam.*] Platoniam est pavementum tabellis marmoreis variis figuris decore stratum. Tradit enim Zonaras in Constantino Magno, ab eo Constantinopoli forum extructum fuisse, quod Placoton nominauit ex eo, quod ex tabellis lapideis stratum esset: hoc ornatum olim ecclesiarum pavementa summa impensa sterni consueuissent, ea quæ Romæ adhuc integra vel aliqua ex parte dissipata extant, euidenter demonstrant. Per platonias etiam marmoreæ tabulæ ad ornatum comparatæ intelligi possunt. Vide Baron. anno 384. num. 17.

^h *Concilia martyrum.*] Dicta nominantur cœmeteria, vbi sunt

plura martyrum sepulcra. De versibus ab ipso conscriptis, vide Baron.

^a *Inuidiose accusatus.*] Schismatici cum legitimam pontificis ordinationem nulla hostium invidentium calumnia labefactare possent, eademque imperatori & magistratibus nota essent, ad fallas eademque turpissimas accusationes conuersi sunt, ut patet ex literis Valent. Virum sanctissimum & purissimum adulterii accusarunt, quem S. Hieronymus epist. 50. virginem ecclesieque virginis doctorem appellat.

^k *Hic constituit.*] Consuetudo illa ecclesiastica conueniendi ad ecclesiam, & diu noctuque psallendi, antiquissima est, apostolorum institutione ad nos deriuata. Huius consuetudinis Romae Lucianus in Philopatro; in oriente Plinius lib. 10. epist. 98. meminerunt. Vterque autem sub Traiano imperatore vixit. Iustinus martyr in oratione ad Antoninum Pium, Clemens Alex. oratione ad gentes, Tertull. lib. 2. ad vxor. cap. 6. Cypr. de orat. Domini, hymnos & psalmos in fidelium conuentibus decantari solitos, manifestis verbis affirmat. S. August. epist. 119. cap. 18. dicit, hanc consuetudinem non aliunde, quam ab ipso Domino & apostolis acceptam esse. Idem Basil. epist. 69. aduersus haereticos hanc consuetudinem improbantem scribit, his verbis. *Ad id vero, quod propter psalmodias accusamur; quare potissimum simpliciores perterrefaciunt, qui vos traducunt, hoc habeo quod dicam: quod videlicet qui iam obtinuerunt ritus omnibus ecclesiis Dei concordantes sunt & consoni. De nocte siquidem populus con surgens, antelucano tempore domum orationis petit: inibi; labore & tribulatione ac lacrymis indeficientibus facta ad Deum confessione, tandem ad orationem surgentes, ad psalmodiam instituuntur. Et nunc quidem in duas partes diuisi, alternis succincentes psallunt. Et paulo infra. Deinde vni ex his id muneris datur, ut quod canendum est, prior ordiatur, reliqui succinant: atque ita in psalmodia veritate, precibusque subinde interiectis noctem superant, &c.* Vide Baron. anno 60. num. 36. & seq. Vnde quod hic scribitur a Damaso institutum, ut die noctuque psalmi in ecclesia canantur, falsum est, & ab aliquo superadditum; nisi haec de forma quadam psallendi ab ipso praescripta explicemus. Baron. anno 384. num. 20.

Morem canendi in ecclesiis die ac noctu, an Damaso instituerit.

EPISTOLÆ DAMASI PAPÆ I.

Epistola nomine Damasi ad Aurelium episcopum Carthaginensem, Gratiano Augusto 3. & Equitio consulibus scripta, quam in exordio suae collectionis Isidorus mercator collocauit, commentitia est. Cum enim S. Augustinus anno Christi 385. Mediolani conuersus, post quadriennium in Africam rediisset, Aurelium adhuc Carthaginensis ecclesie diaconum agere reperit, ut testatur ipse lib. 22. Cant. cap. 8. quomodo Aurelius Carthag. episcopus, Gratiano 3. & Equitio consulibus, anno nimirum 374. ad Damasum scripsisse potuit, cum ante annum Christi 389. nondum episcopus creatus fuerit? Vide Baron. anno 374. num. 11.

Epistola Damasi ad Aurelium commentitia.

Concil. Tom. 3.

Ll ij

EPISTOLA I. DAMASI PAPÆ I.
AD PAVLINVM^b ANTIOCHENVM
EPISCOPVM.

* THEL-
SALONI-
GENSEM

De fide & formula libelli, cuiusmodi, qui ab hæresi reuertuntur, debeant profiteri.

- I. *Quod integrum hominem suscepit Christus sine peccato.* II. *Quod vnus sit Christus, ante secula ex patre natus, & in tempore ex virgine editus.*

Dilectissimo fratri Paulino, Damasus.

PER filium meum Vitalem ad te rescripta direxeram, tuæ voluntati & tuo iudicio omnia derelinquens, & per Petronium presbyterum breuiter indicaueram me in articulo iam profectiois eius aliqua ex parte commotum. Vnde ne aut tibi scrupulus resideret, & volentes forsitan ecclesiæ copulari tua cautio probanda differret, fidem nostram misimus, non tam tibi, qui eius fidei communionem sociaris, quam his, qui in ea subscribentes, tibi, id est, nobis per te voluerint sociari, dilectissime frater.

I.

Quapropter, si supradictus filius meus Vitalis, & qui cum eo sunt, tibi voluerint aggregari, primum debent in ea expositione fidei subscribere, quæ apud Nicæam pia patrum voluntate firmata est. Deinde, quoniam nemo potest futuris vulneribus adhibere medicinam, ea hæresis eradicanda est, quæ postea in oriente dicitur pullulasse, id est, confitendus ipsa sapientia, sermo, filius Dei humanum suscepisse corpus, animam, sensum, id est, integrum Adam, & (vt expressius dicam) totum veterem nostrum sine peccato hominem. Sicuti enim confitentes eum humanum corpus suscepisse, non statim ei & humanas vitiorum adiungimus passiones: ita & dicentes eum suscepisse & hominis animam & sensum, non statim dicimus & cogitationum eum humanarum subiacuisse peccato.

II.

Si quis autem dixerit, Verbum pro humano sensu in Domini carne versatum, hunc catholica ecclesia anathe-

matizat, necnon & eos qui duos in Salvatore filios confitentur, id est, alium ante incarnationem, & alium post assumptionem carnis ex virgine; & non eundem Dei filium & ante & postea confitentur. Quicumque huic epistolæ subscribere voluerit, ita tamen, ut in ecclesiasticos Canones, quos optime nosti, & in Nicænam fidem ante subscripserit, hunc habebis absque aliqua ambiguitate suscipere. Non quod hæc ipsa, quæ nos scribimus, non potueris conuertentium susceptioni proponere, sed quo tibi consensus noster liberum in suscipiendo tribuat exemplum.

NOTÆ.

^a *Epistola.*] Hæc epistola scripta fuit hac occasione: Vitalis Antiochiæ agens, apud Damasum de Apollinaristarum hæresi accusatus, ad fidei professionem citabatur: qui dum comparuisset, editoque fidei catholicæ libello se iniuste hæreseos accusatum exclamasset, a Damaso pontifice sic acceptus fuit, ut eius causam per hæc literas Paulino Antiocheno episcopo cognoscendam delegaret, libellumque ad eundem Paulinum daret, cui Vitalis subscripsit. His literis acceptis ille Antiochiam profectus, oblatam ibidem a Damaso catholicæ fidei confessionem subscribendo approbavit, atque in Christo sicut carnem humanam, ita mentem fuisse dolose est confessus. Cum itaque ille diuinitatem loco mentis fuisse, tacite & callide significaret; patres vero eum de mente, humana scilicet anima, quod verba illius proprie accepta sonabant, locutum fuisse putassent, occultum & ingenio vafro hæresiarcham in communionem catholicam receperunt: detecta autem hac fraude, merito pontificis & Romani Concilii sententia damnatus, attestantibus Gregorio Nazianzeno & Elia Cretensi, ab ecclesia proscriptus fuit. Vide notas Concilii Romani III. sub Damaso infra; Baronium anno 373. num. 2. & 6.

Occasio
epistolæ
quæ.

Vitalis hæ-
resiarcha
dolose pali-
nodia can-
tat.

^b *Antiochenum.*] Anteriores editiones in margine pro *Antiocheno* habuerunt *Thessalonicensem*: qua auctoritate id factum fuerit, non video. Accidit fortasse, ut aliquis imprudens imitatus falsam & dolosam illam inscriptionem epistolæ synodalis Concilii Romani III. quæ apud Theodoretum extat, hoc modo: *Confessio fidei, quam Damasus papa misit ad Paulinum Thessalonice vrbis in Macedonia*; pro *Paulino Antiocheno*, *Paulinum Thessalonicensem* episcopum posuerit. Vide notas prædictæ epistolæ synod. Baron. anno 378. num. 41.

Marginalis
nota quæ-
dam huius
epistolæ vi-
uosa.

EPISTOLA II. DAMASI PAPÆ I.
AD EPISCOPOS ORIENTIS.

QVOD vestra caritas debitam sedi apostolicæ reuerentiam tribuit, filii honoratissimi, vobisipsis quoque maximo sane honori est. Nam tametsi sancta ecclesia, in qua sanctus Apostolus sedens nos docuit, quo pacto illius gubernacula, quæ suscepimus, tractanda sint, nobis primæ partes deferuntur: tamen confitemur, nos illo dignitatis gradu longe inferiores esse. Verum ob hanc causam omnibus modis laboramus, vti ad gloriam beatitudinis eius, si qua ratione possimus, tandem aliquando perueniamus. Sciatis velim, fratres, nos Timotheum illum profanum Apollinaris hæretici discipulum cum impio suo dogmate iam pridem abdicasse: & ob eam causam credimus reliquias eius nihil in posterum momenti habituras. Quod si antiquus ille serpens semel atque iterum ictus ad suam ipsius pœnam augendam reuixerit, & extra ecclesiam eiectus nonnullos etiamnum fideles suis mortiferis venenis, quibus eos tentare aggreditur, ad exitium trahere non cessat: vos hanc eius astutiam velut pestem quamdam declinate, & recordamini sedulo tum fidei ab apostolis traditæ, tum huius vel maxime quæ est a sanctis patribus in Concilio Nicæno scriptis prodita; inque eam gradum firme defigentes, immobiles perstate: & ne posthac sustinete, vt vel clerici vestri, vel laici, inanes sermones quæstionesve obscuras audiant.

Galat. 1.

Iam enim semel formulam edidimus, vt qui se Christianum profiteatur, illud teneat quod ab apostolis traditum est. Quippe diuinus Paulus sic loquitur: *Si quis vobis euangelizauerit præter id quod accepistis, anathema sit.* Nam Christus Filius Dei Dominus noster generi humano per passionem suam plenissimam salutem reddidit, vt totum hominem peccatis implicatum ab omni peccato liberaret. Hunc si quis aut imperfectam humanitatem, aut imperfectam diuinitatem habuisse dixerit; spiritu diaboli completus, se filium gehennæ ostendit. Itaque quid est cur abdicationem Timothei a me rursus requiratis, qui etiam hic iudicio sedis apostolicæ, Petro quoque Alexan-

driæ episcopo præfente abdicatus est, vna cum magistro suo Apollinare, qui item in die iudicii debitas pœnas & supplicia persoluet? Quod si ille, qui veram spem in Christum vna cum fidei confessione mutarit, velut spem quãdam salutis retinens, alios quosdam, qui sunt leuiiores, ad suam perducatur sententiam: sciant illi, se propterea cum eo similiter perituros, quod in animum aliquando induxerint ecclesiæ Canonis repugnare. Deus autem vos, filii honoratissimi, seruet incolumes.

·EPISTOLA III. DAMASI PAPÆ
AD HIERONYMVM PRESBYTERVM.

Petit vt psallentiam & hymnidicum, sicut ab Alexandro rectore suo & episcopo didicit, ad eum mittat.

Damasus episcopus fratri & compresbytero Hieronymo in Domino salutem.

DVM multa corpora librorum in meo arbitrio allata fuissent, contigit, vt & librum psalmodiarum in meo animo festinus cognoscerem detineri, & memoriam capacitatis meæ imbuere. Cogitavi, frater amantissime & in Christo semper sacerdos, vt secundum septuaginta interpretes & presbyteros, id est, Matthiam & Ptolemæum, Muchium, Sacreum, Hydronium, Pamphilum, Zoaftiten, Didymum, Sanium, Epiphanium, Ciatrem, Simonem, & ceteros, in quantum nostra recurrit conscientia, de septuaginta inuenire vestigia. Peto etiam tuam caritatem, vt sicut a * rectore tuo Alexandro episcopo nostro didicisti, * Græcorum psallentiam ad nos dirigere tua fraternitas delectetur: qui tantæ apud nos simplicitatis indago est, vt tantum in die Dominica apostoli epistola vna recitetur, & euangelii capitulum vnum dicatur, & nec psallentium * mos tenetur, nec * hymni decus in ore nostro cognoscitur. Peto ergo per fratrem & compresbyterum nostrum Bonifacium, vt * lubeat fraternitas tua rei huius nobis aperire vestigia. Missa quinto Kalendas Nouembris, per Bonifacium presbyterum Hierosolymam.

* creator
* in gre-
mio Græ-
corum
psallere.

* vox vlla
resonet,
* hymni-
dicius
* iubeat

NOTA.

* *Epistola.*] Hanc epistolam, illa quæ sub nomine Hieronymi responsoria subiungitur, de fide aliquo modo suspectam reddit. Vide quæ infra notabimus.

* RESCRIPTVM
HIERONYMI PRESBYTERI
AD DAMASVM PAPAM.

Suggerit de Gloria Patri, & alleluia, in fine psalmodum apud Romanam ecclesiam concinendo.

*Beatissimo papæ Damaso sedis apostolicæ urbis Romæ,
Hieronymus supplex.*

LEGI literas apostolatus vestri, poscentes, vt secundum simplicitatem septuaginta interpretum, canendum psalmographum interpretari festinem propter fastidium Romanorum, vt vbi obscuritas impedit, apertius Latine * trahatur sensus. Precatur ergo cliens tuus, vt vox ista psallentium in sede tua Romana, die noctuque canatur, & in fine psalmi cuiuslibet siue matutinis vel vespertinis horis coniungi præcipiat apostolatus tui ordo, Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto: Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen. Istud carmen laudis omni psalmo coniungi præcipias, vt fides 318. episcoporum Nicæni Concilii in vestro ore pari confortio declaretur. Vbi autem Deus & homo honorabili voce * cantatur, alleluia semper cum omnibus psalmis affigatur, vt in omni loco communiter respondeatur nocturnis temporibus. In ecclesia autem a sancta resurrectione vsque ad sanctam Pentecosten finiatur, inter dierum verospatia quinquagesimæ propter nouitatem sancti Paschæ, vt vox ista laudis canatur in aleph, quod prologus Græce, Latine præfatio dicitur.

NOTA.

*Epistola
Hieronymi
ad Damasum
commentitia.*

* *Rescriptum.*] Hanc epistolam nomine Hieronymi ad Damasum consignatam, commentitiam esse, eamque ab eruditis res Hieronymi accuratius expendentibus, vt adulterinam merito explodi, scribit Baron. anno 325. num. 175. idque hac de causa: scribitur hic, quod

quod Hieronymus Damafum admonuerit, vt more orientalis ecclesiæ in fine psalmorum, hymnum glorificationis etiam occidentalis adderet: cum tamen auctore Cassiano constet, eum morem occidentalis ecclesiæ peculiarem fuisse, siquidem in oriente caneretur dumtaxat in fine hymnorum aut antiphonarum. Verba Cassiani lib. 2. de noct. orat. mod. cap. 8. hæc sunt. *Illud etiam (quod in hac prouincia vidimus,) vt vnocantante in clausula psalmi omnes astantes concinant cum clamore, Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto, nusquam per omnem orientem audiuiimus; sed cum omni silentio ab eo, qui cantat, finito psalmo orationem succedere. Hac vero glorificatione Trinitatis tantummodo solere antiphonam terminari.* Hæc Cassianus de ritu psalendi.

EPISTOLA

• STEPHANI ARCHIEPISCOPI
ET TRIVM CONCILIORVM AFRICÆ,
AD DAMASVM PAPAM.

De priuilegio Romanæ sedis.

Beatissimo domino & apostolico culmine sublimato, sancto patri patrum Damaso papæ, & summo omnium præfulum pontifici, Stephanus Archiepiscopus Concilii Mauritanie, & vniuersi episcopi de tribus Conciliis Africanæ prouinciæ.

NOTVM vestræ facimus beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis positi, quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet episcopos, vobis inconsultis, a proprio deiiciunt gradu, vel deiicere moliuntur, cum vestræ sedi, episcoporum iudicia & summorum finem ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, patrum decreta omnium, cunctam reseruauere sententiam, inquirendi reuerentia de Dei rebus, quas omni cura & solitudine obseruare debemus. Maxime vero iuste debent ab ipso præfulum examinari vertice apostolico, cuius vetusta sollicitudo est, tam mala damnare, quam reuelare laudanda. Antiquis enim regulis censitum est, vt quidquid horum quamuis in remotis, vel in longinquo positis ageretur prouinciis, non prius tractandum vel accipiendum sit, nisi ad notitiam almæ sedis vestræ fuisset deductum, vt eius auctoritate, iuxta quod fuisset pronuntiatum, firmaretur; & reliqua multoties talia,

Concilium Africanum Mauritanie.

Idem habetur in dec. Felicis papæ II. in epistola Ægyptiorum ad eundem.

Concil. Tom. 3.

Mm

Ecclesi. 4.

& his similia, quæ super his constituta sunt: quibus, si illicitum factum est, ut semper vestræ sedi consuetudo fuit, festinanter occurrere, & his viriliter, ut pater pro filiis, certantes, staret, sicut bene a Iesu filio Sirach dictum est: *Vf. que ad mortem certa pro veritate, & semper Dominus Deus tuus pugnabit pro te.* Accipere enim personam impii, non est bonum, ut declines a veritate iudicii. Sin minus illicita sunt hæc, pateat nobis talis omnibus licentia, beatissime pater. Aut si liceat hos, vel aliquos etiam minorum graduum clericos, nisi canonicè tempore legitimo vocatos, aut sine legitimis accusatoribus, aut absque veris & innocentibus testibus, vel nisi manifeste canonicè conuictos, aut sponte confessos, vel a suis sedibus eiectos, aut suis expoliatos rebus, vocare ad Synodum vel damnare: quia legimus, eos non posse canonicè ad Synodum, ante suam diu tenendam & gubernandam, viribus scilicet pleniter resumptis, restitutionem, suisque omnibus sibi legaliter restitutis integerrime * vocari, aut, ut veniant ad Synodum, nisi sponte voluerint, imperari. Deus ergo creator omnium conferuet longævum apostolatam vestrum ad stabilitatem ecclesiarum sanctarum & orthodoxæ fidei, vosque pastorem bonum, qui pro spiritualibus ovibus vestram ponitis animam, atque baculo pastorali lupos rapaces expellitis, omnibusque oppressis auxilium fertis. Quod & istis atque omnibus vos semper facere optamus, sanctissime papa. Subscriptio. Et alia manu: Ora pro nobis carissime pater.

EPISTOLA IV.

DAMASI PAPÆ I.

AD EVMDEM STEPHANVM
ET AD CONCILIA AFRICÆ.

- | | |
|---|---|
| I. De primatu apostolica sedis. | V. De episcopis eiectis, aut rebus expoliatis. |
| II. De causis episcoporum, & de Synodo congreganda. | VI. De accusatoribus & accusationibus. |
| III. De accusatoribus & testibus. | VII. De causa persona accusata: & ut alii accusatores, alii iudices, alii sint testes: & de inscriptione. |
| IV. Quod qui vocatus non est, respondere non debeat, nisi sponte velit. | |

- VIII. De induciis. *præsentibus habeat, induciasque accipiat: nec extra prouinciam fiat prima discussio.*
 IX. *Ut nullus iudicetur aut damnentur, priusquam accusatores*

Damasus seruus seruorum Dei, atque per gratiam eius episcopus sanctæ catholicæ ecclesiæ urbis Romæ, Stephano archiepiscopo Concilii Mauritanicæ, & uniuersis episcopis Africanæ prouinciæ.

LECTIS fraternitatis vestræ literis, primo gratias ago, quod tantorum fratrum merui benedictione frui: deinde, quod circa fratres sollicitos vos reperi, & cum eis crucem Domini deferre, qui ait: *Qui uult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me:* & reliqua ad hunc modum pertinentia. Igitur, quoniam in præsentibus opportune gestorum consultatione, apostolicis uestra beatitudo uisceribus commota, nos hortata est, tuitionem fratrum apostolica impendere auctoritate, & eorum iniuriis subuenire, dum constet, eadem uos cum Apostolo compassibiliter dicere: *Quis infirmatur, & ego non infirmor? quis scandalizatur, & ego non uror?* satagentes, ne aliquis de his, qui uobis crediti sunt, a sæuis bestiis laceretur aut capiatur: pro qua re oportet, iuxta uestram prudentem commotionem, magis autem secundum Domini diuinam præceptionem, nos, qui supra domum eius; hoc est, uniuersalem ecclesiam catholicam, episcopale suscepimus ministerium, sollicitè uigilare, ne de facris eius muneribus, id est, apostolicis uiris, apostolorumque successoribus, atque ministris quisquam, nobis dormitantibus, ualeat supprimi, atque iniuste, nobisque inconsultis, damnari.

I.

Scitis, fratres carissimi, firmamentum a Deo fixum & immobile, atque titulum lucidissimum suorum sacerdotum, id est, omnium episcoporum, apostolicam sedem esse constitutam, & verticem ecclesiarum. *Tu es enim (sicut diuinum pronuntiat uerbum ueraciter) Petrus, & super firmamentum tuum ecclesiæ columnæ,* qui episcopi intelliguntur, confirmatæ sunt: *& tibi clauis regni cælorum commissæ, atque ligare & soluere potestatem quæ in cælis sunt, & quæ in terris, promulgauit.* Tu profanorum hominum, & mem-

brorum meorum, maximeque discipulorū meorum existis vt princeps & doctor orthodoxæ & immaculatæ fidei, cuius vice hodie, gratia Dei, legatione pro Christo fungimur, & omnes huius sanctæ sedis præfules eius vicē gesserunt, gerunt, & gerent. Ideo omnia, quæ innotuistis, non licere mandarem, nisi vos tam pleniter instructos esse scirem, quod cuncta, super quibus consulitis, illicita esse non dubitetis.

II.

3. quæst. 6.
Discutere
episcopos.

Discutere namque episcopos, & summas ecclesiasticorum negotiorum causas metropolitano, vna cum omnibus suis comprouincialibus, ita vt nemo ex eis desit, & omnes in singulorum concordent negotiis, licet: sed definire eorum atque ecclesiasticarum summas querelas causarum, vel damnare episcopos, absque huius sanctæ sedis auctoritate, minime licet, quam omnes appellare, si necesse fuerit, & eius fulciri auxilio oportet. Nam (vt nostis) Synodum sine eius auctoritate fieri, non est catholicum: nec episcopus, nisi in legitima Synodo, & suo tempore apostolica vocatione congregata, definite damnari potest: neque vlla vnquam Concilia rata leguntur, quæ non sunt fulta apostolica auctoritate.

III.

2. quæst. 7.
Testes absque
vlla.

Accusatores autem episcoporum & testes, super quibus rogastis, absque vlla infamia, aut suspicione, vel manifesta macula, & veræ fidei pleniter instructi esse debent, & tales, quales ad sacerdotium eligere iubet diuina auctoritas: quoniam sacerdotes (vt antiqua tradit auctoritas) criminari non possunt, nec in eos testificari, qui ad eundem non debent nec possunt prouehi honorem.

IV.

2. quæst. 7.
Sacerdotes
vt an.

Vocatio enim ad Synodum (iuxta decreta patrum) canonica eius, qui impetitur, tam sua præsentia, quam & scriptis atque apocrifariis, per spatium fieri debet congruum atque canonicum: quia nisi canonicè vocatus fuerit suo tempore, & canonica ordinatione, licet venerit ad Conuentum, quacumque necessitate, nisi sponte voluerit, nullatenus suis respondebit insidiatoribus: quoniam nec sæculi leges hoc permittunt fieri, quanto magis diuinæ?

V.

5. quæst. 2.
Vocatio ad
Synod.

De eiectis vero, atque suis rebus expoliatis, nihil vo-

bis verius significare queo, quam sancti patres diffinierunt, & nostri prædecessores apostolica auctoritate roborauerunt. Ita enim hæc se habent: episcopos eiectos, atque suis rebus expoliatos, ecclesias proprias primo recipere, & sua eis omnia legaliter reddi, sancti Canones decreuerunt: & postea si quis eos accusare voluerit, æquo periculo facere sanciuerunt, iudices esse decernentes episcoporum, episcopos recte sapientes & iuste volentes, ad tempus diuque illis, resumptis viribus, & suis potestatiue fruendis rebus, amicisque & Dei seruis sapientibus consulentibus viris, in ecclesia conuenientes, vbi testes essent singulorum, qui oppressi esse videntur. Et reliqua, ad hunc ordinem pertinentia: quæ prolixitatem vitantes, hic non inferuimus, quia hæc sufficere credimus. Si quis autem his non est contentus, legat ea, & satiabitur. Scimus enim, homines inermes non posse cum armatis rite pugnare: sic nec illi, qui eiecti vel suis bonis sunt expoliati, cum illis qui in suo stant * gradu, & suis fruuntur amicis atque bonis, litigare rite possunt. Nec sæculi quoque leges hæc sæcularibus fieri permittunt, sed prius eiectos vel oppressos, aut expoliatos cum suis omnibus restitui iubent, & postea suo tempore, sicut lex eorum continet, ad placita venire præcipiunt, nec vlla carceris custodia appellansem arceri permittunt. Docent enim ex parte (sicut nostis) terrena, quæ sunt cælestia.

VI.

Accusatores vero & accusationes, quas sæculi leges non adsciscunt, nullatenus sunt in horum admittendæ causis: quia omne quod irreprehensibile est, catholica defendit ecclesia. Et hoc a maioribus definitum esse, propter prauorum hominû insidias, non dubitatur. Decet enim Domini sacerdotes fratrum causas pie tractare, & venerabiliter intendere, atque eorum iudicia super sacrificia ordi- Psal. 49.
nare, nec proterue aut tyrannica dominatione, (vt de quibusdam refertur) sed caritatiue pro Deo & fraterno Tob. 4.
amore cuncta peragere: *Et quod sibi quis fieri, secundum* Matth. 7.
Dominicam vocem, *non vult, alii inferre non præsumat: Et in* Luc. 6.
qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Matth. 7.
Ea vero quæ apostolorum prædicatione & patrum instructione percepimus, Marc. 4.

Mm iij

semper tenere debemus, ne aliqua noua cudere, aut ad noxam fratrum *intendere videamur: *sed alterutrum onera* ^{*superintendere} *portemus, vt iuxta Apostolum, legem Domini adimplere valeamus.*

VII.

Tempus enim congruum præuideri oportet, quando vniuscuiusque accusatæ personæ causa rectissime in medio producat, quatenus grauitatem eius consonantiamque contra patrum decreta vel Synodorum confessionem, prodi minime cognoscatur. Quam ordinabiliter omnes intendant, vt ad eam in omnibus rationabiliter respondeant, & iuste se velle manifeste ostendant. Nullus autem introducat^{4. quæst. 4. Nullus introducat.}ur personaliter, sed accusatores & accusati æqua audiantur ratione, iuxta quod gestorum ordo exigit. Accusatores vero & iudices non iudem sint, sed per se accusatores, per se iudices, per se testes, per se accusati, vnusquisque in suo ordinabiliter ordine. Nam inscriptio primo semper fiat, vt talionem calumniator recipiat; quia ante inscriptionem nemo debet iudicari vel damnari, cum & sæculi leges hæc eadem retineant. De quibus omnibus vera semper fiat *æquitas, quatenus ac-^{*æqui-}cusationis & iudicii ac testimonii mercedem per veritatem gestorum consequi valeant. Scriptum est enim: *Abominabitur Dominus labia mendacia, & testem fallacem, proferentem mendacia, & seminantem inter fratres scandala atque litigia,* ^{Eccles. 11.} ipso monente atque dicente: *Non facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eum. Non facies quod iniquum est, nec iniuste iudicabis. Non considerabis personam pauperis, nec honores vultum potentis. Iuste iudica proximo tuo. Et quod tibi non vis fieri, alteri ne facias: & reliqua.* Et maxime præceptum habentes apostolicum, *attendere nobis ipsi & gregi, in quo nos Spiritus sanctus posuit episcopos, regere Dei ecclesiam, quam acquisiuit per sanguinem suum proprium,* ^{Act. 20.} conuenit. Et iterum: *Attendere lupos, attendere malos operarios, qui ^{*Atten-}peruersa faciunt, & aduersa loquuntur, vt detrahere semper discipulis Domini, & infamare queant: quos corrigere, vos & omnes Domini sacerdotes summo studio oportet: quia peius malum non est, quam vt ciues ciuibus inuideant, & sacerdotes vel clerici, sacerdotibus vel pontificibus infidientur, testante etiam veritatis voce: *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei. Et qui scandalizauerit* ^{*Atten-}

Zach. 2.
Matth. 18.

num de pusillis istis, melius est ut suspendatur mola a sinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Et item: *Beatus* Math. 11. Luc. 7. *qui non fuerit scandalizatus in me.* Ille procul dubio scandalizatus est in Deum, qui eius scandalizat episcopum vel sacerdotem. Et multa talia, quæ hic non inferuntur, ne nimis proluxa efficiatur epistola. Monentes quoque instruere debetis memoratos vicinos vestros, ut a talibus se subtrahant, & quæ illicite contra præfixos fratres egerunt, cito corrigant. Et quos nobis inconsultis læserunt, plena satisfactione sanent, & cito sibi eos reconcilient, si noluerint apostolicæ sedis suscipere censuram. Nam si quid fortasse in eos aut contra eos emerferat, nostrum fuerat expectandum examen, ut nostra (ut semper huic fuit sedi concessum priuilegium) aut condemnarentur auctoritate, aut fulcirentur auxilio. Neque enim suo pro libitu nostra debuerant iura peruadere, absque apostolicæ sedis dispositione mandante. A talibus deinceps omnes se abstineant sacerdotes, qui noluerint ab apostolicæ petra (super quam Christus, ut prædictum est, vniuersalem Math. 16. construxit ecclesiam, cui episcoporum summa iudicia atque maiores causæ, sicut paulo superius memoratum est, reseruatae sunt atque solidatae) censura ac sacerdotali honore secludi.

VIII.

Induciæ enim accusatis in criminalibus episcopis sex mensium, vel eo amplius, si necesse fuerit, concedendæ sunt: quoniam & laicis hoc permissum, nullus secularibus imbutus disciplinis ignorat: quanto magis sacerdotibus, qui superiores esse eis non dubitantur? Habetur quoque in decretis sanctorum patrum sancitum, non fore canonicum, quemquam sacerdotum iudicare vel damnare, antequam accusatores, canonicè examinatos, præfentes habeat, locumque defendendi accipiat, id est, inducias ecclesiasticas ad abluenda crimina, &c.

IX.

Nec extra propriam fiat prouinciam primo discussione accusatio, sine apostolica præceptione, cui in omnibus causis debet reuerentia custodiri, quoniam & antiqua docet hoc patrum regula, in quæ & imperialia pariter statuta concinunt. Criminum, inquit, discussio ibi agenda est,

3. quæst. 3.
Induciæ ac-
cusatis in

3. quæst. 9.
Habetur
quoque in
decret.

Ibid. Nec
extra pa-
triam.

vbi crimen admissum est. Nam alibi criminum reus prohibetur audiri. Et alibi in Canonibus præcipitur: Quæcumque negotia in suis locis, vbi orta sunt, finienda sunt, & reliqua talia & his similia, salua tamen in omnibus apostolica auctoritate, vt nihil in his definiatur priusquam ei placere cognoscatur, qua omnes suffultos esse oportet. Et si quid eis graue intolerandumque acciderit, eius semper expectanda censura. Neque enim proterue, aut stimulo suæ cogitationis impulsus, (vt sæpe actum agnouimus) detrahare aut accusare præsumat quemquam sacerdotum, quia iniuria eorum ad Christum pertinet, cuius vice legatione pro populo, Christi sanguine redempto, funguntur. Causas enim eorum, quia Dei causæ sunt, eius esse iudicio scimus referuandas, *qui valet corpus occidere, & animam mittere in gehennam. Qui dicit, Mibi vindictam, & ego retribuam. Apud quem conscientia nuda est, cui non absconduntur occulta.* Instruendi etiam omnes sunt, quoniam per nos illis Christus intonuit, non esse ouiu lupo insidias præuidere, sed pastoris. Monet ergo B. apostolus Paulus, ne de his temere leuiterq; præsumatur iudicium, de quibus nemo potest verius vel melius iudicare, quam Deus. *Tu autem, inquit, quare iudicas fratrem tuum? aut cur spernis eum? Omnes enim stabimus ante tribunal Christi.* Scriptum est enim: *Vino ego, dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne genu, & omnis lingua confitebitur Domino.* Itaque vnusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo. In hoc ergo non sibi quisquam temerarios ausus vsurpet, vt præter quod ad concordiam pertinet, aliud agat, vnde vnitas ecclesiæ dissipetur. Non ergo leuiter quisquam assentiat in detractio-
ne vel iudicatione vel damnatione fratrum, maximeque sacerdotum, qui proximiores sunt Deo, & qui proprio ore corpus Christi conficiunt: *quia ob hoc venit ira Dei in filios * dissidentie, qui Christum persequuntur in suis membris.* Nolite, fratres, nolite effici participes eorum, nec communicetis peccatis talium, aut infructuosis verbis illorum. *Magis autem redarguite talium cætus, qui extendere moluntur, quasi arcum, in fratres linguas suas.* Defendite ergo fratres, & omnes monete, vt armentur contra fratrum persecutores. *Confidimus autem de vobis meliora & viciniora saluti, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instan-*

Luc. 12.
Deut. 32.
Rom. 12.
Hebr. 10.
Hebr. 4.
Ioan. 14.

Rom. 14.

Isaia 42.

Ephes. 5.

Coloss. 3.

Psal. 63.

Hebr. 5.

Rom. 3.

ria, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundū,
neq; creatura alia, magistro gentium docente, poterit nos sepa- Hebr. 10.
rare a caritate Domini nostri Iesu Christi, quæ maxime in sacer-
dotibus & reliquis perficitur mēbris eius. Nolite itaq; amit- Iacob. 5.
tere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationē. Ecce
enim iudex ante ianuā afflitit, coronas hilariter promittēs
his, qui pro eo fratribus auxilium ferunt, & oppressis suc-
currunt, atque in caritate collaborant. Quod si subtraxerit se
quis, non placebit Deo, sed * cadit, *quia non subleuauit cadētem, sed*
emarcuit. Non autem simus subtractionis in oppressionem, sed admi-
niculi in acquisitionem, & supplementū fratrum. Propter quod Ephes. 6.
assumite armaturam Dei, ut possitis resistere omnibus taliter præsu-
mētibus: & induite vos lorica m iustitiæ, calceati pedes in præpara-
tionem euangelii pacis, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo pos-
sitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Et galeam salutis assu- Ephes. 3.
mite, & gladium spiritus, quod est uerbum Dei, per omnem orationē 1. Cor. 1.
& obsecrationem radicati & fundati, ut id ipsum dicatis omnes, & Rom. 2.
non sint in uobis schismata, diidentes corpus ecclesiæ bo-
num & integrū in tortuosas nouitates. Monet ergo Apo-
stolus, non amplius nos inuicem temere iudicare. Teme-
re enim iudicat, si quis episcopum absque sedis apostoli-
cæ auctoritate condēnat. Cum ei (ut paulo superius præ-
libatum est) hoc specialiter priuilegium reseruatum sit. Sed Rom. 14.
hoc iudicate magis, inquit, ne ponatis offendiculum fratri uel scan-
dalum. Patenter enim his & aliis innumerabilibus decre-
torum testimoniis, omnibus manifestum est, non debere
episcopum damnari, licet eius perferretur opinio, donec
iudicium de eo nostræ apostolicæ auctoritatis, hoc est,
principis apostolorum Petri, cognoscatur; utpote quo-
niam solus & præ omnibus, creditus est atque percipere
meruit a rege regum Christo Deo clauēs regni cælorum,
ad aperiendum fidelibus & beneuolis hominibus in eum-
dem Dominum nostrum, & claudendum infidelibus &
maleuolis, atque * fir. suo- *suis sacerdotibus, & sanctæ ecclesiæ,*
rum sa- *suo precioso sanguine redemptæ, & impugnantibus siue*
cerdotū, *nocentibus. Quod utique & nos facere postulauit. Non*
quod noui aliquid nunc imperatur, sed illud quod per de-
fidiam aliquorum aut scienter aut negligenter transgredi-
tur, deinceps obseruetur ab omnibus, ut illa semper, quæ
apostolica & patrum traditione cōstituta sunt, sub metu,

irrefragabili auctoritate teneantur. Scriptum namq; est in secunda ad Thessalonicenses epistola, & ad Timotheu, & Apostolo monente: *State, & tenete traditiones vestras, quas didicistis seu per verbum, seu per epistolam.* Item alibi per Prophetam: *Expectant quoq;, sicut B. Isaias intonuit, vt facerent iudicium, fecerunt autem iniquitatem, & non iustitiam, sed clamorẽ, omnes pios conturbantes.* Et hoc scire debeant, quoniam iudiciũ Dei est secundum veritatem in eos qui talia agunt, licet diuitias bonitatis Dei, & sustentationis, & patientiæ contemnant, *ignorantes quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam eos adducit: secundum duritiam autem eorum & cor impenitens, thesaurizat sibi iram in die iræ & reuelationis iusti iudicii Dei, qui reddet unicuique secundum opera eius.* Et alibi scriptum est: *Ego sum Dominus Deus vester: Non facietis iniquitatem in iudicio. Non accipies personam* hominis, neque mireris vultum potentis. Ab omni iniquo verbo recedes. Innocentem & iustum non oppugnabis, neq; interficies.* Ille procul dubio facit iniquitatẽ in iudicio, qui ea sibi vindicat, quæ ei vindicare non licet. Ideo, quæ huic sanctæ sedi concessa sunt, nullus vsurpare sine eius cõsultu præsumat, qui non vult honore ecclesiastico indignus,* vt contemptor, iudicari. Itaque oportet negligentes propulsare, sed ita, vt nocentes non roborentur: & bonos improbis aut insidiatoribus fratrum resistere, ne torpore desidie oppressi, taciturnitatis teneantur obnoxii. Itaq; qui potest obuiare, & perturbare peruersos, & non facit, nihil aliud est, quam fauere eorum impietati. Nec enim caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare. *Sitis autem perfecti & integri in eodem sensu, & in eadem scientia firmati: vt per eam vias vestras dirigentes in eundem inflexibiliter, omnibus occurratis oppressis, quia vobis creditur Dominus, ad quem accedentes lapidem viuum, ab hominibus quidem reprobatur propter talium impietatem, a Deo autem electum & honorificatum, super quem vos, tamquam lapides viui, ædificamini in domum spirituale, in sacerdotiũ sanctum, offerentes spirituales hostias ipsi in odorem suauitatis.* Gratũ enim admodum est sacrificiũ Domino, oppressis omnibus subuenire: quãto magis illis, de quibus ait: *Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit, &c.* Libat quidẽ Domino prospera, qui ab afflictis & oppressis pellit aduersa. *Sed & nunc, fratres, commendamus vos Deo & verbo gratiæ eius, qui potest per-*

2. Thess. 2.
1. Tim. 3.

Ibidem 6.
2. Tim. 3.
Isaia 5.

Rom. 2.

Leuit. 19.

Dist. 17.
Huic sedi.

25. q. 3.
Qui potest
obuiare.

1. Cor. 1.

1. Pet. 2.

Luc. 10.

Mat. 20.

ficere, & dare hereditatem in omnibus sanctificatis. Ipse autem Deus pacis & consolationis, det vobis id ipsum sapere in alterutrum, & in ipso semper & in omnibus, ut unanimes, uno ore & uno corde honorificetis eum in concordiam & auxilium fratrum, qui potens Rom. 16. est confirmare omnes, & consolari secundum euangelium eius, & iuxta reuelationem mysterii temporibus æternis taciti, patefacti autem per scripturas sanctas & patrum orthodoxorum doctrinas, secundum præceptum æterni Dei, ad obediendum fidei, in omnibus cognitis nobis, soli sapienti Deo, Domino nostro Iesu Christo, cum quo Patri & Spiritui sancto gloria, honor & imperium & potestas in sæcula sæculorum. Amen. Dominus vos custodiat, dilectissimi fratres, incolumes semper. Data octauo Kalendas Nouembris, Flauio & Stilicone viris clarissimis consulibus.

EPISTOLA V. DAMASI PAPÆ I.

De chorepiscopis, & qui iidem sint, aut si aliquid sint, aut nihil, & de vana superstitione eorum vitanda.

Dominis venerabilibus, fratribus, Prospero Numidiæ primæ sedis episcopo, Leoni, Reparato, Alexandro, Benedicto, Ruso, & omnibus ceteris, ubique in recta, sancta & apostolica fide consistentibus, orthodoxis episcopis, Damasus episcopus.

LICET, fratres carissimi, vobis sunt nota patrum decreta, mirari tamen non possumus vestram solertiam circa instituta maiorum, ut cuncta quæ possunt aliquã recipere dubitationem, ad nos, quasi ad caput, ut semper fuit consuetudo, deferre non desinat, ut inde capiatis responsa, unde * accepistis institutionem & normam recte viuendi. Vnde & vos non immemores Canonum esse recordamur, qui & id ipsum fieri præcipiunt. Non ut vobis sciëntiæ ecclesiasticæ regulæ aliquid desit, sed ut auctoritate sedis apostolicæ fulti, in nullo ab eius deuietis regulis. Igitur de chorepiscopis, de quibus nos consulere voluistis, quale sit eorum ministerium, aut quid eis agere liceat, aut quam auctoritatem habeant, vel si liceat eos fieri, an non, quia audiuius eos iã esse prohibitos; aut quid de his, qui iam ordinati reperiuntur, agendum sit, nil vobis certius

Concil. Tom. 3.

N n ij

respondere nobis videtur, quam olim a prædecessoribus nostris decretum reperimus, ut eis ad veniam nihil prorsus aliud referretur quam priuatio sacri ministerii, quod illicite assumpserunt, quia prohibiti tam ab hac sacra sede, quam a totius orbis fuerant episcopis. Nimis ergo eorum institutio improba, nimis est praua: quia ut hi de summo sacerdotii ministerio aliquid præsumant, omni auctoritate caret, & sacris Canonibus inuenitur esse contrarium, atque ad totius ecclesiæ perturbationem superba & superflua tendit elatio: & vacuum est & inane, quid quid in prædicto sacerdotii summi egerunt ministerio. Quod ipsi iidem sint, qui & presbyteri, sufficienter inuenitur: quia ad formam & exemplum septuaginta inueniuntur prius instituti. Sed quia (Deo gratias) modo necessarii, sicut in primitiua ecclesia propter studium, quod erga pauperes exigebant, non sunt, & quia illicita præsumebant, & quod agebant, actum non erat, & propterea multi in securitatem lapsi, ecclesiastico fraudabantur & frustrabantur ministerio: ideo tam ab hac sancta sede, ut superius memorauimus, quam & ab omnibus totius orbis episcopis, a pontificalibus sunt remoti officiis. Nam (ut nobis relatum est) quidam episcoporum, propter suam quietem, eis plebes suas committere non formidant: & ut illicita atque prohibita agant, iidem ea que solis pontificibus debentur, sibi usurpant; & ipsi in sua quiete torpent, & curam sibi a Deo commissam negligunt, cum Dominus dicat: *Bonus pastor animam suam ponit pro ouibus suis, & vocat eas nominatim, & cognoscit suas, & sue agnoscunt eum.* Et item: *Sicut nouit me pater, & ego agnosco patrem, & animam meam pono pro ouibus meis.* De mercenario autem quid dicat, bene nostis, *quia videt lupum venientem, & dimittit oues, & fugit, & lupus rapit & dispergit oues.* & reliqua. Pro talibus vero negligitur cura ecclesiæ, & eius status perturbatur. Et ideo sunt prohibiti, in tantum, ut si aliqui ex his reperti fuerint, a proprio decendant gradu. Illi namque episcopi, qui talia sibi præsumunt, videntur mihi esse meretricibus similes, quæ statim ut pariunt, infantes suos aliis nutricibus tradunt educandos, ut suam citius libidinem explere valeant. Sic & isti infantes suos, id est, populos sibi commissos, aliis educandos

Sup. in
Conc. Neo-
cesareensi
cap. 13.

Dan. 10.

Ibidem.

Ibidem.

tradunt, vt suas libidines expleant, id est, vt pro suo libitu sæcularibus curis inhient, & quod vnicuique visum fuerit, liberius agant. Pro talibus enim animæ negliguntur, oues pereunt, morbi crescunt, hæreses & schismata prodeunt, ecclesiæ destruuntur, sacerdotes vitiantur, & reliqua mala proueniunt. Non taliter Dominus docuit, nec apostoli instituerunt: sed ipsi qui curam suscipiunt, ipsi peragant, & ipsi proprios manipulos Domino repræsentent. Nam ipse ouem perditam diligenter quæsiuit, ipse inuenit, ipse propriis humeris reportauit, nosque id ipsum facere perdocuit. Si ipse pro ouibus tantam curam habuit, ipse docuit, ipse curauit, ipse sanauit, ipse propriis humeris reportauit, atque intantum dilexit, vt etiam animam suam (multas sustinens iniurias, multa opprobria, multasque passiones) pro nobis traderet, quid nos miseri & desides dicturi sumus, qui etiam pro ouibus nobis commissis curam impendere negligimus, & aliis eas educandas tradimus? Corrigantur hæc, fratres, necesse est: quia *qui plus laborat, maiorem mercedem accipiet*. Nam non amplius quam duos ordines inter discipulos Domini esse cognouimus, id est duodecim apostolorum, & septuaginta discipulorum: vnde iste tertius processerit, funditus ignoramus. Et quod ratione caret, extirpare necesse est. Quod enim episcopi non sint, qui minus quam a tribus sunt ordinati episcopis, omnibus patet: quoniam (vt bene notis) prohibitum * a sacris est patribus, vt qui ab vno vel a duobus sunt ordinati episcopis, nec nominentur episcopi. Si nomen non habent, qualiter officium habebunt? Quid enim inter episcopos, aut de rebus ad eos solummodo pertinentibus egerint, necesse est (vt superius iam prælibatum est) vt irritum fiat: quia quod non habent, dare nequaquam possunt, præsertim cum nullum ex septuaginta discipulis, quorum speciem isti, antequam prohiberentur, (vt superius memoratum est) in ecclesia gerebant, nil de hoc, quod apostolis eorumque successoribus specialiter debebatur, legitur assumpsisse. Nec in lege Domini, quæ Mofi ab ipso Domino legitur dictata, de his, quæ summis sacerdotibus, id est, Mofi & Aaron, erant specialiter concessa, filii Aaron quidquam præsumebant. Nulli enim dubium est, quod Moyses & Aaron soli, præ-

Luc. 15.

1. Cor. 3.
68. di. chor-
episcopi
tam ab hac.Patet ex
pluribus pē-
tateuchi lo-
cis Num. 7.

Psal. 98.

In Concilio
Neocæsariensi
cap. 13.In Concilio
Antiocheno
cap. 10.

cipiente Domino, in tabernaculo Dei erigebant altare, foli vngebant, foli sacerdotes sacra vnctione instituebant, & alia, quæ ad summum sacerdotium pertinebant, de quibus sufficienter in diuinis legitur literis, agebant: quoniam summi Domini sacerdotes erant, sicut de eis scriptum est: *Moses & Aaron in sacerdotibus eius*. Sic & modo, quia vmbra legis transit, & lux euangelii in nos, Dei gratia, manifeste coruscat, de his quæ in summis sacerdotibus, id est, episcopis sunt, quorum figuram Moses & Aaron tenuerunt, illi qui septuaginta discipulorum formam gestant, in quorum videlicet typo filii Aaron erant, nihil præsumere debent, sicut nec illi quidquam de summi sacerdotii ministerio attingebant. Nam quod chorepiscopi antequam præfato prohiberentur tenore, ad formam septuaginta instituti erant, Canon sufficienter manifestat, vbi ait: Chorepiscopi quoque ad exemplum & formam septuaginta videntur esse. & reliqua. Nec illud prætereundum nobis videtur, quod alibi in Canonibus expressum est: *Qui in vicis & possessionibus chorepiscopi nominantur, quamuis manus impositionem episcoporum perceperint, & vt episcopi consecrati fuerint, &c.* Nec ab re dictum perpendo, quamquam manus impositionem episcoporum perceperint, cum episcoporum nomen pluralem in se contineat numerum, & apud grammaticos pluralis sit genitiuus: videtur enim mihi, quod tunc non ab vno, sed a pluribus ordinabantur: quia nullatenus diceret, episcoporum, si ab vno fieret talium ordinatio, cum episcoporum, pluraliter dictum sit. Cum autem dixit chorepiscopum, profecto villanum voluit intelligi episcopum. Et si villanus, quid agit in ciuitate? cum in vna ciuitate duo omnino prohibeantur esse episcopi? Et si in villa & in eo loco, vbi antea episcopi non fuerunt, cum & in modica ciuitate, vel in villa, aut castello episcopus fieri prohibeatur, & in omnibus omnino locis, vbi antea episcopi non fuerunt, ne vilescat auctoritas & nomen episcopi, fuerint constituti, quid, rogo, erunt? Ecce nec locus cum ordinatione concordat, nec ordinatione cum loco: quoniam si episcoporum manus impositionem perceperunt, & vt episcopi sunt consecrati, vbi sunt cōsecrati? Ad villam, quia *χωρα*, villa est apud Græcos.

Et qualiter ad villā, si nec in castello aut in modica ciuitate licet fieri, rogo, vt promatis: & si promere non potestis, quia (scio) per rationem aut plenam auctoritatē minime potestis, digitum ori imponite, & eos omni auctoritate carere non dubitate, scilicet quia tria obstant, quibus eorum cassatur actio vel institutio: Vnum, quod ab vno episcopo ordinari solent, in quo eorum ordinatio a Canonibus discordat, qui per manus episcoporum eos institui iubent. Aliud, si a pluribus episcopis sunt ordinati, & aut in villa, aut in castello, seu in modica ciuitate, aut omnino non in eo loco præfixi, quo iuste episcopi fieri debent, aut dudum non fuerunt, vbi vilescat auctoritas & nomen episcopi, aut si in ciuitate cum altero episcopo: cum (vt prædictum est) in vna ciuitate duo non debeant consistere episcopi. Tertium, si absolute fuerint instituti, sicut de quibusdam audiuius, quæ omnia episcopali omnino carent auctoritate. Et illud adhuc restat, quod eorum ordo non habet in diuinis literis auctoritatem, quia (vt præfixum est) ordines sunt duo tantum primi in ecclesia, id est, apostolorum & septuaginta discipulorum. Sane si nec episcopi sunt, quia pro præfatis causis episcopi esse non possunt, nec presbyteros se nominari volunt, quia amplius esse ambiunt, atque plus quam septuaginta discipuli fecissent, (ad quorum formam, vt paulo superius prælibauimus, hi, antequam prohiberentur, a quibusdam stultis & sua quarentibus, & non quæ Christi Iesu, instituebantur) præsumere tentant, & illicita atque prohibita agere præsumunt, nec hoc dici se volunt, quod sunt, rogo vt manifeste prodatis, quid sint: quoniam aut aliquid sunt, aut nihil. Nam manifeste patet, quoniam episcopi non sunt. Et si episcopi non sunt, & presbyteri esse despiciunt, quid erunt? Aut aliquid prorsus erunt, aut nihil: quia nihil potest esse, nisi habeat vnde sit. Et si non habet vnde sit, aut vnde originem ducat; nec auctoritatem habet, nec stare rite poterit, quia inane est, & vt destruat & cadat necesse est, quoniam nihil est, & in nihilum reputabitur.

Si vero nihilex his sunt, quæ superius memorauimus: tunc necesse est vt nihil sint ex his quæ sacerdotibus debentur. Et ideo nec in sacerdotali catalogo habeantur, ni-

si tantum (vt primo commemorauimus) vt pro misericordia illis, qui humiliter hoc ferre voluerint, nec amplius ambierint, & per scriptum propria manu subter corroboratum, id ipsum confirmauerint, hoc solummodo concedatur, vt inter sacerdotes locum habeant, & ministerio presbyterorum contenti sint, atque mensæ Domini tantummodo participes existant. Amplius autem qui ambire voluerint, nec hoc retineant, vt sacerdotes sint, sed omni ecclesiastico funditus priuentur honore. Quod vero eis non liceat sacerdotes consecrare, nec diaconos aut subdiaconos, nec virgines, nec altare erigere, nec vngere aut sacrare, nec ecclesias dedicare, nec chrisma conficere, nec chrismate baptizatorum frontes signare, nec publice quidem in missa quemquam pœnitentem reconciliare, nec formatas epistolas mittere, nec populum benedicere, nec ante episcopum in baptisterio aut in sacrario introire, nec præsente episcopo infantem tingere aut signare, nec pœnitentem sine præceptione episcopi suireconciliare, nec eo præsente, nisi illo iubente, sacramentum corporis & sanguinis Christi conficere, nec eo coram posito populum docere aut salutare, nec plebem exhortari: quæ omnia solis pontificibus deberi, tam ex superioribus, quam ex aliis patrum constitutis, aut sacris Canonibus, edocti estis. Et si necesse est quibusdam minus scientibus, doceri pleniter & instrui possunt, vt per hoc & discretio graduum, & dignitatis fastigium summorum pontificum demonstratur. Similiter & de presbyteris hæc habeantur, vt sine iussu proprii episcopi nil agant: quia quod rarum est, hoc & pulchrius esse videtur. Et si nomen vilescit pontificum, omnis status perturbatur ecclesiæ. Triplex itaque in hac parte reatus est, quod & prohibita agunt, & quod sacrum ministerium talis consortii vilitate polluitur, & episcoporum (quantum ad illicita vsurpationis temeritatem pertinet) iura soluuntur.

Act. 8.

Quod autem solis apostolis eorumque successoribus proprii sit officii tradere Spiritum sanctum, liber Actuum apostolorum docet, præsertim cum nullus ex septuaginta discipulis, quorum isti in ecclesia speciem gerunt, legatur donum sancti Spiritus per manus impositionem (vt prædictum est) tradidisse. Hæc ergo, quia omni carent
ratione;

ratione, nullus deinceps vsurpet aut consentiat sacerdotum, qui noluerit a nostro sacerdotali collegio separari. Nec quod a nobis extinguitur, & a prædecessoribus nostris ac reliquis (vt dictū est,) totius orbis episcopis iam extinctum est, apud aliquos tenebrosis seminetur radicibus: sed quæ male pullulasse noscuntur, radicitus euellantur, ne messem Dominicam vlla corrumpant zizania. Ita enim fructum vberem Domini sacerdotes præstabunt, si ea, quæ natam segetem enecare consueverunt, radicitus amputentur. Cesset ergo, cesset tot vicibus prohibita & damnata præsumptio: nec imitentur summi sacerdotes mulieres meretrices, quæ infantes suos præfata voluptate aliis ad nutriendum tribuunt: sed ipsi nutriant, ipsi Domino suo fructum cum vsura reddant, fructuososq; manipulos ei cum gloria repræsentent. Nam si Dominus lepro-
Math. 8.
Marc. 1.
Luc. 5.
 suos, inter ceteras ouium suarum curas, tetigit & munda-
 uit, cur nos eadem agere dedignamur? Aut cur nos ipsi, qui pastorale officium suscepimus, aliis alendas tradimus? maxime cum Dominus Petro præceptor nostro dixerit: *Si diligis me, pasce oues meas*: & multa alia, & his similia. Nam
Ioh. 12.
 benedictio, quam prædicti chorepiscopi ante suam prohibitionem, per manus impositionem dabant, magis nobis videtur vulnus inferre, quam salutem. Et illi qui pontificatus apicem non habebant, quomodo ea, quæ non habebant, dare poterant? quoniam nihil in dante erat, quod ille posset accipere. Aut quis hominum, licet more humano loquamur, dare potest quod non habet? Præsertim cum pontifices non erant, ea quæ solis pontificibus debentur, dare non poterant. Et propterea magis vulnerabant capita, quæ per manus impositionem tangebant, cum ea, quæ eis collata non erant, per aliquam benedictionem darent. Et ideo, quidquid ex supradictis ministeriis pontificalibus præsumebant, irritum erat, & nihil
* tangendo proficiebant.
 * tangendo proficiebat: sed magis, iuxta Prophetam, *maledictionem pro benedictione* (si ratum est dicere) conferebant.
2. Reg. 16.
Psal. 108.
 Quapropter per illam illicitam manus impositionem, vt paulo superius prælibauimus, vulneratum caput illi, qui videbantur aliquid accepisse, habebant. Et vbi vulnus infixum est, necesse est medicinam adhibere, qua infixa fa-
1. q. 6. Per
illicita ma.
Et 9. q. 1.
Per illic.
 netur macula, id est, reiterari necessum est quod legitime

Concil. Tom. 3.

00

* actum aut collatum minime approbatur, si perfectum esse debeat. Nam quomodo honorem possit retinere, qui ab illo acceperit, qui potestatem dare legitime non habuit, inuenire non possum: cum ille, qui honorem pontificalem non habuit, pontificalia non potest iura tribuere: nec hoc sibi poterant vendicare, cuius capaces per hoc quod illis obtulerat, non fuerunt. Huius ergo discussionis curam nobis specialiter vendicantes, ita misericordiam irrogamus, ut si qua forsitã de his commissa sunt, corrigantur, ne talia liceat ultra committi, & ne qua excusatio de ignoracione nascatur: quia ut nobis gratulationem facit ecclesiarũ status, salubri dispositione attributus vel adornatus; ita non leui nos mœrore contristat, quoties aliqua contra instituta Canonum vel ecclesiasticam disciplinam præsumpta aut commissa cognoscimus. Quæ si non qua debemus vigilantia refecimus, illi, qui nos speculatores esse voluit, nos excusare non possumus, si eius ecclesiam, quæ nobis generaliter commissa est, in quantum præualemus, puram a tam illicitis superstitionibus non custodiamus: quia non aliter vnus grex & vnus pastor sumus, nisi quemadmodum Apostolus docet, *Id ipsum dicamus omnes: Simus autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sapientia.* Nec aliter veri discipuli Domini erimus, nisi radicem amaritudinis sursum germinantẽ, (sicut hoc, ut asseritis, modo facit) ne nocere valeat, aut episcopale ministerium vilescere faciat per eorum negligentiam, id est, omnium sacerdotum, qui euellere mala, & meliora plantare sunt ab eo præpositi, vnusquisq; pro viribus extirpare festinet, & ipse qui pro suis ouibus est æterno iudici rationem redditurus, eas fouere & educare decertet. Si Domini desideramus esse discipuli, ipsius imitemur vestigia, ut de nobis dicatur: *Ego sum pastor bonus, & cognosco oues meas, & voco eas nominatim, & cognoscunt me meæ;* & reliqua. Et iterum, monente Dominicæ vocis imperio, quo beatissimus apostolus Petrus trina repetitione mysticæ sanctionis imbuitur, ut Christi oues, qui Christum amat, diligenter & cum magna cura pascat: quoniam ipsius sanctæ sedis, cui per abundantiam diuinæ gratiæ præsumus, amore & reuerentia coarctamur, ut tantæ superstitionis, quæ nullius (ut sæpe dictum est) fulcitur auctoritate, periculum

1. Cor. 1.

Ioh. 10.

Ioh. 12.

quantum possumus, declinemus, ne beati magistri nostri Petri & summi apostoli dilectio, qua se amatorem Dei esse testatus est, vana inueniatur in nobis: quoniam omnis negligenter pascens toties sibi commendatum Dominicum gregem, conuincitur summum non amare pastorem, nec eius se velle discipulum fieri, cuius exempla negligit imitari. Nam gratia prorsus maior acquiritur, si de commissis ouibus lucrum offerat Domino sollicitudo pastoris. Nam & beatum Iacob, qui pro vxoribus diu seruierat, dixisse meminimus: *Viginti annis fui tecum: oues tuæ & capræ steriles non fuerunt: arietes gregis tui non comedi, nec captum a bestia ostendi tibi. Ego damnum omne reddebam: & quidquid furto perierat, a me exigebas: die nocteque æstu urebar & gelu: fugiebat somnus ab oculis meis.* Si ergo sic laborat & vigilat, qui pascit oues Laban: quanto labori, quantisque vigiliis debet intendere, qui pascit oues Dei? Sed in his omnibus ipse nos instruat, qui pro suis dedit ouibus animam; & adiuuet nos, vt de his, qui nobis commissi sunt, fructum multiplicem ac mensuram superfluentem ad æterna gaudia reportare concedat. Tantusque vos beati Petri apostolorum principis amor incendat, vt in ouili ipsius, cui omnes creaturæ sunt traditæ, omnes taliter errantes, & illicita atque prohibita præsumentes, sanctis vestris studiis summo redintegrare cum desiderio festinetis, qualiter animæ precioso Christi sanguine redemptæ, eorum non pereant deceptione. Restat etiam, quod per ostium hi nequam subintrarunt, quia non habebant ostium per quod ingrederentur: quia (vt dictum est) si nec episcopi sunt, & plusquam presbyteri esse ambiunt, per quod ostium intrabunt, cum hi tantum duo ordines in ecclesia leguntur, nec amplius ad pastorale officium aliquod patet ostium, per quod pastor intret? Audite fratres non me, sed ipsam dicentem veritatem: *Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed ascendit aliunde, hic fur est & latro;* & reliqua. Cum etiam egregius prædicator dicat: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est:* cum prædicta duo fundamenta in ecclesia tantum inueniantur posita, quidquid amplius positum in his inuenitur, stare nullatenus poterit. Et ideo, cum omnibus suis fundamentis & actionibus atque radicibus vt euellatur

Concil. Tom. 3.

O o ij

neceſſe eſt , ita vt amplius pullulare nec germinare valeat. Non ergo generet, & non faciat vobis, fratres, toties repetita locutio faſtidium: quia ſumma neceſſitas eſt ſæpius prohiberi, quod toties, vt a vobis cognouimus, illicite vſurpatur: & quoniam veritas ſæpius exagitata, magis ſplendescit in lucem: & quod toties repetendo admonetur, minus vſurpatur. Super his enim multa iam ab antecessoribus noſtris dicta ſunt, a quibus ipſi, ſicut nunc a nobis, ita olim ab eis damnati & prohibiti ſunt. Ideo ſæpius repetentes, omnes monemus, vt vitent huiusmodi, & a talibus ſe abſtineant, qui noluerint vna cum eis a ſacerdotali miniſterio, vt rebelles, fieri alieni. Quod ita demum probare poterimus, ſi tales extirpare, & non eis fauere decertaueritis: & ita in poſtmodum de tali re querela ceſſabit, quia contumeliæ ſtudio fit, quidquid interdictum toties vſurpatur. Omnia hæc decretalia, & cunctorum prædeceſſorum noſtrorum conſtituta, quæ de eccleſiaſticis ordinibus & Canonum promulgata ſunt diſciplinis, ita a vobis & omnibus epiſcopis, ac cunctis generaliter ſacerdotibus cuſtodiri debere mandamus, vt ſi quis in illa commiſerit, veniam ſibi deinceps nouerit denegari: quoniam occurreret veritas, ſi falſitas diſpliceret. Et merito nos, qui ſumma eccleſiæ tenere debemus gubernacula, cauſa reſpicit, ſi ſilentio faueamus errori. Datum Kalendis Junii, * Libio & Theodoſio viris clariffimis conſulibus.

EPISTOLA VI.

DAMASI PAPÆ I.

ET EPISCOPORVM,

Qui ad eum in Romanam urbem ex Italia & Gallia conuenerant, numero nonaginta.

Episcopos in Illyrico adhortatur, vt ſanctam diſſeminent fidem, hæreticorumque labem cauere ſtudeant.

Damasus, & ceteri epiſcopi Romæ congregati, dilectiffimis fratribus in Illyrico conſtitutis epiſcopis in Domino ſalutem.

Extat alterius edit.
tom. 1. ep.

CREDIMVS ſanctam fidem veſtram in apoſtolorum eruditione fundatam, hanc vos tenere, & hanc po-

pulis vniuersis exponere, quæ videlicet a constitutis patrum nulla ratione dissentit, per quos iustum est ceteros erudiri. Sed relatione Gallicanorum & Venetorum fratrum, quosdam hæresibus fauere cognouimus. Quod malum non solum cauere debent episcopi, sed etiam reluctari contra ea quæ gesta sunt imperitia aut simplicitate quorundam, prauis interpretationibus deceptorum. Variis ergo doctrinis non decet labefactari, sed magis patrum nostrorum corroborari sententiis. Auxentium ergo Mediolanensem præcipue in hac causa damnatum esse liquet. Vnde iustum est, omnes in vniuerso Romanorum orbe doctores legis, ea quæ legis sunt, sapere, & non fidem doctrinis variis maculare. Itaque dum primum hæreticorum cœpisset nequitia pullulare, sicut etiam nunc blasphemia nefandorum Arianorum, tunc patres nostri trecenti decem & octo episcopi, habito tractatu in vrbe Nicæna, hunc murum fortissimum contra arma diabolica statuerunt, & hoc remedio venena mortifera sunt depulsa, vt Pater & Filius vnius diuinitatis, vnius virtutis, vniusque magnitudinis debeat credi, vniusque essentia siue substantia, simul & Spiritus sanctus. Aliter enim sapientes, alienos esse a nostra communione iudicauerunt. Quem terminum salutarem, adorabilemque deliberationem corrumpere quidam aliis cogitationibus atque temerare voluerunt: sed in ipso principio, ab his ipsis, qui in Arimino reuocare, aut retractare compellebantur, vsque ad hoc causa correctæ est, vt confiterentur, alia sibi circumuentione subreptum, aut certe quia non intellexerunt, patrum sententia in Nicæa constituta hoc esse contrarium. Neque enim præiudicium aliquod fieri potuit per numerum Arimino congregatum, quando constat, neque Romanum episcopum, cuius ante omnia decebat eos expectare decretum, neque Vincentium, qui tantis annis episcopatum inuiolabiliter custodiuit, neque alios talibus præbuisse consensum, maxime dum (sicuti prædiximus) isti ipsi, qui per circumuentionem declinasse videbantur, ipsi denuo vtentes meliori consilio, hæc sibi displicere testati sunt. Perspicit itaque vestra salubritas, hanc solam fidem, quæ Nicææ apostolorum auctoritate fundata est, esse perpetua firmitate seruandam, & si-

mul orientales hoc facere nobiscum, qui se catholicos esse cognoscunt, occidentales etiam gloriari. Credimus autem, languentes in isto conamine, non tarde a nostra separandos esse communionem, & ab eis episcopatus nomen auferri, quatenus populi eorum liberati errore, respirent. Nullo enim modo a deceptione poterunt corrigere populum, qui deceptionis laqueo detinentur. Concordet cum omnibus Dei sacerdotibus etiam caritatis vestrae sententia, in qua vos fixos ac firmos existere iudicauimus. Si ergo etiam nos vobiscum recte credere debemus, vestrae nos caritatis literis latificate reciprocis. Valete fratres carissimi. Data decimo septimo Kalendas Nouembris, Siricio & Ardabure viris clarissimis consulibus.

EPISTOLA VII.

DAMASI PAPÆ I.

AD EPISCOPOSITALIÆ.

Iubet ne per scripta in posterum, sed per legitimum accusatorem, quis ab eis iudicetur, & causæ etiam iudicandæ omnes ad apostolicam sedem deferantur.

Vniuersis episcopis per Italiae prouincias constitutis, Damasus episcopus in Domino salutem.

OPTAVERAM, dilectissimi, pro nostri caritate collegii, omnes Domini sacerdotes (sicut in primitiua fuit ecclesia) vnum esse cor & animam vnã, atque in vna deuotione persistere, nec quemquam sacerdotum, gratia aut formidine sæcularium deprauari, aut a via veritatis quoquo modo abscedere. Sed quia multa quæ corrigi possunt, proueniunt, & superat culpas delinquentium misericordia Dei: atque ideo suspenditur vltio, vt possit locum habere correctio. Relatum est enim ad sedem apostolicam, vos accusationes fratrum per scripta suscipere absque legitimo accusatore. Quod deinceps in omni orbe terrarum fieri, apostolica auctoritate prohibemus, & quod nuper factum est, absque vlla retardatione corrigi rogamus: nec vnquam prius per scripta, eorum qui accusantur, causam discutere liceat, quam per que-

Act. 4.

5. q. 2. Relatum est ad sedem.

11. q. 3. Eorum qui accusantur.

rulantium institutiones vocati canonice, ad Synodum veniant, & præsens per præsentem agnoscat veraciter & intelligat, quæ ei obiiciuntur. Quod bene & per sapientiam Salomonis dicitur: *Antequam scruteris, ne reprehendas: intellige prius, & tunc increpa. Antequam audieris, ne respondeas.* Et licet apertissima sit contrariorum reprehensio, verumtamen oportet his, qui dati sunt ad eorum examinationem, ordinem seruari ab his, qui secundum Deum perscrutari deputati sunt, quatenus ita cum operatione cooperante inueniamus & confessorem Deum, qui dicit: *Ubi duo sunt vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Nam & Dominus nos-
5. q. 2. Relatum est ad. Eccl. 11.
Matth. 18.
Joan. 13.
5. q. 2. Relatum est ad sedem.
5. q. 9. Qui accusare alium.
 ter Iesus Christus Iudam furem esse sciebat: sed quoniam non est præsentia- liter accusatus, ideo non est eiectus. Nec vos vlllo modo agere oportet, quod ille noluit facere. Leges enim sæculi accu- satores præsentis exigunt, & non per scripta absentes. Vnde canonica patrum constituta non semel, sed sapissime clamant, nec accusationes nec testimonia vllum per scripta posse proferre: nec de aliis negotiis quicumque testimonium dicant, nisi de his, quæ sub præsentia eorum acta esse noscuntur. Similiter & qui alium accusare elegerit, præsens, per se, & non per alium accuset, in- scriptione videlicet præmissa. Neque vllus vnquam iudicetur, antequam legitimos accusatores præ- sentes habeat, locumque defendendi accipiat ad abluen- da crimina. Curandum namque est, ne ira quemquam subripiat, faciatque citius omne quod non licet. Omni- potens Deus hæc vos & cuncta diuina mandata & apo- stolica præcepta custodientes, in cunctis actibus vestris cælestis brachii extensione protegat, atque ad cælestis remunerationem patriæ cum multiplici animarum fructu perducatur. Amen. Data tertio Idus Aprilis, Siricio & Ar- dabure viris clarissimis consulibus.

DECRETA DAMASI PAPÆ I.

Ex decreto Gratiani & Iuonis, numero quinque, prioribus non inserta.

PRIMUM.

Si accusator in accusatione defecerit, talionem recipiat.

1. q. 3. Calumniator, si in.

Calumniator, si in accusatione defecerit, talionem recipiat.

SECUNDUM.

De his qui clericum falso nomine impetunt.

Ibidem.
Si quis episcopum.

Si quis episcopum, aut presbyterum, aut diaconum falsis criminibus impetierit vel accusauerit, & probare non potuerit, nec in fine dandam ei communionem censemus.

TERTIUM.

Ecclesiarum oblationes sub laicorum dominio non detineantur.

10. q. 1. Hęc consuetud.

Leuit. 2. 24.

Hanc consuetudinem, quæ contra sanctam ecclesiam catholicam agere videtur, omnino interdicimus, vt nullo modo, vlllo vnquam tempore, oblationes quæ intra sanctam ecclesiam offeruntur, sub dominio laicorum detineantur: sed tantummodo sacerdotibus, qui quotidie Domino seruire videntur, illis solis liceat comedere & bibere: quia in veteri testamento prohibuit Dominus panes sanctos comedere filiis Israel, nisi tantummodo Aaron & filiis eius, qui longe erant ab istis panibus, qui nunc in sancta ecclesia offeruntur, quia illi sub vmbra legis erant. Qui vero modo sub gratia sunt Spiritus sancti, toti mundo euangelio coruscante, lucidiores esse videntur. Qua fronte, aut qua conscientia oblationes vultis accipere, qui vix valetis pro vobis, nedum pro aliis, Deo preces offerre? Quia prauum est & contra Dominicum præceptum, & detrimentum animæ suæ infert, qui illud agere conatur, quodei nulla ratione conceditur: quia omnibus sanctis patribus, nostrisque prioribus placuit, hanc sanctionem fieri; & nos similiter in eisdem persistere,

I. sistere volumus, vt nullus audeat irritum facere hoc quod constitutum est, si in perpetua damnatione noluerit persistere. Si quis vero contra hanc regulam nostram, & contra sanctorum trecentorum decem & octo patrum, qui in Nicæno Concilio hoc constituerunt, temerarius præsumptor fuerit, & vterius oblationes de sacris ecclesiis auferre molitus fuerit, sub anathematis vinculo sit colligatus & condemnatus. Responderunt omnes, Fiat, fiat.

QVARTVM.

*In Spiritum sanctum blasphemant, qui sacros
Canones violant.*

Violatores Canonum voluntarie, grauius a sanctis patribus iudicantur, & a sancto Spiritu, cuius instinctu ac dono dictati sunt, damnantur: quoniam blasphemare in Spiritum sanctum non incongrue videntur, qui contra eosdem sacros Canones, non necessitate compulsi, sed libenter (vt præmissum est) aliquid aut proterue agunt, aut loqui præsumunt, aut facere volentibus sponte consentiunt. Talis enim præsumptio, manifeste vnum genus est blasphemantium in Spiritum sanctum: quia (vt iam prælibatum est) contra eum agit, cuius nutu & gratia sancti Canones editi sunt.

25. quæst. 1.
Violatores.

QVINTVM.

Ex decreto Iuonis Carnotensis, libro primo.

Quoniam quidam metropolitanorum, fidem suam secundum priscam consuetudinem sanctæ sedis apostolicæ exponere detrectantes, vsum pallii neque expetunt, nec percipiunt, ac per hoc episcoporum consecratio, viduatis ecclesiis, non sine periculo protelatur: placuit, vt quisquis metropolitanus infra tres menses consecrationis suæ, ad fidem suam exponendam, palliumque suscipiendum, ad apostolicam sedem non miserit, commissa sibi careat dignitate: sitque licentia metropolitanis aliis, post secundam & tertiam commonitionem, viduatis ecclesiis, cum consilio Romani pontificis, ordinando epi-

Concil. Tom. 3.

PP

scopos, subuenire. Si vero consecrandi episcopi negligentia prouenerit, ut ultra tres menses ecclesia viduata consistat, communionem priuetur, quousque aut loco cedat, aut se consecrandum præbere non differat. Quod si ultra quinque menses per suam negligentiam retinuerit viduatam ecclesiam, neque ibi, neque alicubi consecrationis donum percipiat, imo metropolitani sui iudicio cedat.

CONCILIVM ROMANVM I.
SVB DAMASO,

In quo Ursacius & Valens Ariani damnati.

NOTA.

Agg. Con-
cili.

Concilium Romanum.] In hac Synodo, Romæ sub Damasi pontificatus initio celebrata, Valens, Ursacius, ceterique manifesto Ariani damnati, totique orbi terrarum per literas pontificis denunciati fuerunt. Ita enim scribit Athanasius ad episcopos Africanos: *Sufficiunt quidem scripta Damasi comministri nostri dilecti, & magna Roma episcopi, ceterorumque tot numero ibi congregatorum, &c.* Et paulo infra: *Gratiam habemus & illius (Damasi) pietati, & ceteris, qui Romæ conuenerunt, quod Ursacio & Valente cum sociis suis eiusdem sententia eiectis, concordiam ecclesiæ conseruarint.* Hanc vero Synodum ante damnationem Auxentii Romæ coactam fuisse, ex verbis eiusdem Athanasii præcedentibus manifeste patet: nam prædicta epistola de Auxentio multa locutus, scripsit se mirari, cur studio & opera Damasi pontificis, cui de Auxentii hæresibus plura scripsisset, hæresiarcha nondum ex ecclesia eiectus & depositus fuerit. Illo igitur tempore, quo Athanasius pontificem de Auxentio condemnando per literas admonerat, hanc in causa Ursacii, Valentis, aliorumque Arianorum coactam fuisse, ex præcedentibus patet.

Tempus
Concili.